

حسن روحانی هفته گذشته در نامه‌ای به شورای نگهبان خواستار اعلام دلایل ردصلاحیت خود شده است؛ اما با گذشت یک هفته هنوز این شورا به نامه او پاسخی نداده و دلایل و مستندات خود را برای این تصمیم ارائه نداده است. این در حالی است که طبق قانون شورای نگهبان موظف است دلایل ردصلاحیت را به خود شخص اعلام کند؛ هرچند مسبوق به سابقه است که ردصلاحیت‌های پرحاشیه، معمولاً با ارائه‌ندادن ادله ردصلاحیت، خود به چالشی جدید تبدیل می‌شوند؛ مانند آنچه درباره ردصلاحیت علی لاریجانی رخ داد. او که نامزد جریان اصولگرا در انتخابات ریاست‌جمهوری سیزدهم بود، در عین ناباوری با ردصلاحیت از جریان انتخابات کنار رفت. همان زمان هم خبری از ارائه دلایل ردصلاحیت نبود؛ هرچند لاریجانی به‌عنوان رئیس پیشین مجلس ایران و عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، ۱۴ روز بعد از اعلام نامزدهای نهایی، در بیانیه‌ای کوتاه «گزارش‌های داده‌شده» به شورای نگهبان درباره او و خانواده‌اش را «کذب» خواند. لاریجانی از شورای نگهبان خواست «همه دلایل عدم احراز صلاحیت» او را «بدون هرگونه پرده‌پوشی به صورت رسمی و عمومی» اعلام کند. حتی این درخواست لاریجانی و استقبالش از انتشار عمومی دلایل ردصلاحیتش هم منجر به نتیجه نشد. عباسعلی کدخدایی، سخنگوی وقت شورای نگهبان، در واکنش به این درخواست در توییت نوشت که در قانون انتخابات «برای اعتراض به عدم احراز صلاحیت و انتشار عمومی دلایل آن» حکمی پیش‌بینی نشده است؛ هرچند اخبار غیررسمی از ردصلاحیت به دلیل تابعیت بریتانیایی یکی از اعضای خانواده لاریجانی عنوان شد که با استناد بر مصوبه‌ای در شورای عالی امنیت ملی که اقامت بریتانیا را برای مسئولان جمهوری اسلامی و خانواده آنها ممنوع می‌کند، رخ داده است؛ موضوعی که علی لاریجانی و دخترش آن را تکذیب کردند و مشخص شد صادق لاریجانی، برادر علی لاریجانی و عضو وقت شورای نگهبان هم در جلسه بررسی صلاحیت برادرش به این مسئله اعتراض کرده است. به‌رحال بودن برادر در شورای نگهبان هم به انتشار دلایل ردصلاحیت ختم نشد و صادق لاریجانی بعد از اعلام نهایی نامزدها و حذف برادرش از شورای نگهبان که حدود ۲۰ سال عضو آن بوده، انتقاد کرد. او گفت «هیچ‌گاه تصمیمات شورا را تا این حد غیرقابل دفاع نیافته‌ام، چه در تأیید صلاحیت‌ها و چه در عدم احراز صلاحیت‌ها». در نهایت خبری از اعلام رسمی دلایل ردصلاحیت لاریجانی نبود و حتی در

مهر ۱۴۰۰، علی لاریجانی به اظهارات طحان نظیف، سخنگوی شورای نگهبان، واکنش داد و گفت: «جناب‌عالی در مصاحبه اخیر، درباره اعلام عمومی دلایل عدم احراز صلاحیت نامزدها فرمودید چنین کاری شرعاً و قانوناً ممکن نیست؛ زیرا به حیثیت افراد که امری محترم است، لطمه وارد می‌کند. این سخن به‌طورکلی درست است؛ اما درباره افرادی نظیر حقیر، که خود در خواست علنی‌کردن آن را دارم، وجاهت ندارد و مسئولیت آن برعهده شورای نگهبان نیست. ضمناً این‌گونه بیانات شما ابهام‌های دیگری نیز ایجاد می‌کند و شفاف‌کردن موضوع را بیش‌ازپیش ضروری می‌کند». این ماجرا تا اواخر آذر ۱۴۰۰ به طول انجامید، تا اینکه نامه آیت‌الله احمد جنتی، دبیر شورای نگهبان، درباره دلایل عدم احراز صلاحیت علی لاریجانی در انتخابات ریاست‌جمهوری منتشر شد. درنهایت هم خبرگزاری فارس با تأیید صحت نامه جزئیات آن را منتشر کرد. جزئیات رسمی هم تقریباً همانی بود که غیررسمی در زمان انتخابات مطرح شده بود. برای نمونه در نامه به دبیر شورای نگهبان، سفرهای متعدد اعضای خانواده علی لاریجانی به خارج از کشور از جمله اروپا و آمریکا و اقامت فرزند دیگری در آمریکا و اقامت و ادامه تحصیل برخی از منسوبان درجه یک او در انگلیس برخلاف مصوبه لازم‌الاجرای شورای عالی امنیت ملی نیز به‌عنوان دیگر علل ردصلاحیت رئیس سابق مجلس در انتخابات

در دهمین جلسه دادگاه رسیدگی به اتهامات سرکردگان سازمان مجاهدین خلق مطرح شد

روایت‌هایی از همکاری رجوی با ساواک

دهمین جلسه دادگاه رسیدگی به اتهامات ۱۰۴ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق و همچنین مامیت این سازمان به‌عنوان یک شخصیت حقوقی، دیروز در شعبه یازدهم دادگاه کیفری یک استان تهران به ریاست قاضی حجت‌الاسلام دهقانی و مستشاران دادگاه، مرتضی تورک و امین ناصری، در مجتمع قضائی امام خمینی(ره) به‌صورت علنی برگزار شد. در ابتدای دادگاه، قاضی دهقانی با اعلام رسمی‌بودن دادگاه گفت: با توجه به اتمام قرائت کیفرخواست و بیان دلایل نماینده دادستان در جلسه قبل، از این لحظه وارد شکایت شکات می‌شویم. قبل از دعوت از شکات برای ارائه مطالب، از نماینده دادستان درخواست می‌شود آخرین مطالب خود را مطرح کند.

حل یک معمای آمریکایی

نماینده دادستان پس از قرارگرفتن در جایگاه گفت: بر اساس قوانین وزارت خارجه آمریکا، این کشور وقتی می‌خواهد گروهی را تروریستی اعلام کند، باید دلایل و مصادیق آن را مشخص کند. در گزارش سالانه تروریسم آمریکا، مصادیق تروریستی‌بودن سازمان مجاهدین خلق وجود دارد؛ از تروروهای کور تا بمب‌گذاری و همکاری اطلاعاتی و عملیاتی در این گزارش قید شده است. وی افزود: پس از اشغال عراق توسط آمریکا، این کشور برخلاف موضع‌گیری سابق، این سازمان را غیرنظامی تلقی می‌کند؛ با وجود اینکه این فرقه در فهرست تروریستی قرار داشت. نماینده دادستان بیان کرد: آمریکایی‌ها که سازمان مجاهدین خلق را تروریستی می‌دانستند، بعد از اشغال عراق آن را غیرنظامی خواندند. مؤسسه رند نوشته است که این اقدام آمریکا یک معما بود.

سلاح، منشأ فکری سازمان مجاهدین خلق

نماینده دادستان گفت: سازمان مجاهدین خلق از روز تأسیس مسلح بوده و ماهیت آن انجام اقدامات مسلحانه بوده است. در لوگوی این گروهک نیز تصویر اسلحه قرار دارد. وی بیان کرد: مؤسسان این گروهک هیچ‌گاه از سوی امام خمینی(ره) تأیید نشدند و پس از انقلاب ابزارهای تلاح را تحویل ندادند. نماینده دادستان ادامه داد: سلاح‌هایی که دست

ریاست‌جمهوری عنوان شده بود. این نامه همچنین تصریح کرده است که مداخله یکی از فرزندان علی لاریجانی در قراردادهای خدماتی و ساختمانی مجلس شورای اسلامی در زمان ریاستش بر مجلس یکی از علل ردصلاحیت او است. همان‌گونه که اعتراض لاریجانی آن زمان نتیجه‌ای نداشت، اکنون نیز حسن روحانی به دنبال دریافت دلایل ردصلاحیت خود است که خبری از ارائه دلایل نیست. اکنون نیز بنا بر روایت ایلتا، روز چهار بهمن ۱۴۰۲ بنا بر اطلاع یکی از مقامات شورای نگهبان، ردصلاحیت روحانی پس از سه دوره نمایندگی مردم سمنان و تهران در مجلس خبرگان رهبری از طرف فقهای این شورا، اعلام و پیامک ردصلاحیت او روز شنبه هفتم بهمن ارسال شد. حجت‌الاسلام روحانی به این تصمیم اعتراض نکرد و در بیانیه و نامه به شورای نگهبان خواستار اعلام دلایل ردصلاحیت خود شد که هنوز دلایلی اعلام نشده است. حسن روحانی را هم‌زمان کاندیدای ردصلاحیت‌شده این دوره از انتخابات مجلس خبرگان قلمداد کرده‌اند. روحانی که سابقه کاندیداتوری و عضویت سه دوره اخیر این مجلس را در کارنامه خود دارد، برای دوره ششم از سوی شورای نگهبان ردصلاحیت شد؛ امری که البته با توجه به بحث‌های موجود در فضای سیاسی و رسانه‌ای شاید کم‌وبیش گمان آن می‌فت. روحانی در واکنش به برخی اظهارنظرها درباره صلاحیت علمی‌اش با انتشار ویدئویی

حسن روحانی به شورای نگهبان برای دریافت دلایل رد صلاحیت خود نامه نوشت؛ اما هنوز جوابی نیامده است

کشمکش دوباره مستندات؟

از نخستین دوره ثبت‌نام خود و بیان خاطرات از ثبت‌نام و روند تأیید صلاحیت‌ها از تأیید صلاحیت علمی خود از منظر فقهای شورای نگهبان خبر داد؛ اما این برای مخالفان کافی نبود. برخی شنیده‌ها حکایت از آن دارد که فقهای شورای نگهبان صلاحیت علمی و اجتهاد او را قبول داشته و با اتفاق آرا درباره تأیید او رأی داده‌اند؛ اما در جلسات بررسی وضعیت او با نگرانی درباره برخی ملاحظات نسبت به رد او اقدام کرده‌اند. این مسئله مدتی بعد و به شکلی دیگر در جریان گفت‌وگویی از سوی علی جنتی، وزیر ارشد دولت روحانی و فرزند آیت‌الله جنتی، دبیر شورای نگهبان، مطرح شد. این عضو شورای مرکزی حزب اعتدال و توسعه در این گفت‌وگو ابراز کرد: «درباره اجتهاد دکتر روحانی، شورای نگهبان بحثی ندارد و سه دوره قبل آن را تأیید کرده است و از نظر علمی مسلماً ایشان سرآمد بوده و عضو ممتاز مجلس خبرگان است. از نظر هماهنگی با سیاست‌های نظام نیز همه کسانی که عملکرد روحانی را به‌ویژه در دوران ریاست‌جمهوری مشاهده کرده‌اند و از آن اطلاع دارند، می‌دانند که روحانی در طول هشت سال خدمت ریاست‌جمهوری ضمن داشتن دیدگاه‌های خاص خود برای اداره کشور، در مواردی که مقام معظم رهبری نظراتی داشته‌اند، ملزم به اجرای آن بوده است». بیان این اظهارات از سوی علی جنتی این گزاره را تأیید می‌کند که درباره صلاحیت علمی روحانی تقریباً بحثی وجود ندارد و آنچه مطرح بوده، صرفاً مسائلی سیاسی است که مورد دغدغه شورای نگهبان است؛ زیرا که او در ادامه این گفت‌وگو عنوان کرد: «دلیل ردصلاحیت روحانی این است که اعضای محترم شورای نگهبان عموماً دیدگاه‌های سیاسی خاصی دارند که مغایر نظرات دکتر روحانی است؛ ازجمله درباره برجام و اف‌ای‌تی‌اف که آن را به‌عنوان دیدگاه‌های نظام مطرح می‌کنند و هرکسی را که نظری مغایر داشته باشد، با اهرم نظارت بر انتخابات ردصلاحیت می‌کنند. در دوره‌های مختلفی که من شاهد انتخابات مجلس خبرگان رهبری بوده‌ام، متأسفانه فقهای شورای نگهبان به همین نوع‌عمل کرده‌اند». البته این اظهارنظر هم نمی‌تواند دلیلی قطعی برای ردصلاحیت روحانی باشد؛ اما تجربه نشان داده آنچه گمانه‌انری و غیررسمی است، چند ماه بعد به شکلی رسمی منتشر می‌شود؛ بنابراین باید دید در نهایت شورای نگهبان چه زمانی را برای ارائه ادله ردصلاحیت روحانی انتخاب خواهد کرد. آیا تا پایان انتخابات صبر می‌کند یا مانند ماجرای علی لاریجانی چند ماه بعد تصمیم به این کار خواهد گرفت.

سازمان مجاهدین خلق که با رهبری مسعود رجوی خیال تسلط بر حاکمیت سیاسی را در سر می‌پروراند، پس از شکست در فرآیند مردمی تعیین حاکمیت و به دنبال یک‌سری فعل و انفعالات سریع در ساخت حاکمیت سیاسی کشور، هرگز انتظار شکست جناح بنی‌صدر را نداشت؛ چراکه آنها با تأکید بر این مسئله که بنی‌صدر حمایت بخشی از جامعه (به‌ویژه مجاهدین) را پشت سر دارد، رسماً اعلام کردند بنی‌صدر می‌تواند در این مقطع کمر ارتجاع را بشکند. وی بیان کرد: به دنبال شکست جناح بنی‌صدر، سازمان با «بن‌بست» جدی سیاسی-تشکیلاتی مواجه شد؛ بنابراین کادر رهبری مجاهدین برای خروج با شکستن این بن‌بست سیاسی-تشکیلاتی و به طمع تصاحب قدرت، گام در مسیری نهاد که نهایت آن تقابل مسلحانه با جمهوری اسلامی بود.

روایتی تازه از همکاری رجوی با ساواک

وکیل مدافع شکات دادگاه رسیدگی به پرونده سازمان مجاهدین خلق در ادامه دادگاه گفت: برگه‌های بازجویی مسعود رجوی نشان می‌دهد رجوی ریز جزئیات اعضا را لو داده بود. کمک رجوی به ساواک در حدی بود که رئیس ساواک برای شاه نامه نوشت تا برای رجوی تخفیف بگیرد. همکاری مسعود رجوی با ساواک باعث کشته‌شدن ۱۰ نفر از اعضا شد.

رجوی عامل نفوذی ساواک بود

وکیل شکات در دادگاه رسیدگی به پرونده سازمان مجاهدین خلق بیان کرد: اسناد ساواک نشان می‌دهد مسعود رجوی در سطحی بالا با سازمان اطلاعات و امنیت شاه همکاری کرده تا جایی که ساواک او را همکار خود نامیده است. رجوی در اسناد بازجویی، کروکی همه مبارزان را در اختیار ساواک قرار داده است. وی گفت: این اسناد نشان می‌دهد مسعود رجوی نه یک مبارز بلکه عامل نفوذی ساواک در میان مبارزان بوده است.

اتحاد راهبردی منافقین و گروهک نهضت آزادی به روایت اسناد

این پژوهشگر تاریخ ادامه داد: مسعود رجوی ارتباط ایدئولوژیک سازمان با نهضت و شخص مهندس بازرگان را این‌گونه عنوان می‌کند: «از نظر ایدئولوژیک، مهندس بازرگان از نمایندگان سازمان مجاهدین خلق به‌شمار می‌آیند و مجاهدین نیز پیوسته از این نظر خود را مدیون او می‌دانند». این در حالی است که محمد حنیف‌نژاد و سعید محسن که از مؤسسان مجاهدین خلق نام برده می‌شوند، از نیروهای نهضت آزادی و جبهه ملی بودند که تحت تأثیر اندیشه‌های بازرگان، مجاهدین خلق را بنیان نهنداد و اندیشه انتقاطی از بدو زایش در این سازمان وارد شد و مهندس بازرگان آنها را فرزندان مجاهد خود خطاب می‌کند. متولیان بیان کرد: کتاب اصلی آموزش ایدئولوژی سازمان یعنی کتاب «راه انبیا، راه بشر» به‌شدت تحت تأثیر کتاب «راه ط‌شده» مهندس بازرگان است. همچنین بازرگان در بیانیه‌ای از نامزدی مسعود رجوی در اولین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی حمایت همه‌جانبه کرده و ابراز امیدواری می‌کند که «برای تأمین وحدت و حقوق گروه‌های اقلیت، امیدوارم مسعود رجوی که معرف جناح پرشوری از جوانان بالیمان است نیز به مجلس راه یابد». وی افزود: سازمان مجاهدین خلق اگرچه از نظر ذهنی چپ‌گرا بود، اما تمامی اعضای آن پاننده به اردوگاه غرب شدند و حتی رجوی پاریس را برای اقامت انتخاب کرد. مجاهدین خلق گروهی انتقاطی بود که توسط نهضت آزادی بازپژه دست سازمان‌های جاسوسی غربی شد.

زهره لاجوردی، کارشناس تاریخ، در دادگاه رسیدگی به پرونده سازمان مجاهدین

خلق مطرح کرد: منافقین از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی به دنبال جمع‌آوری اسلحه رفت و خانه‌های تیمی تشکیل داد. ملیش‌یای مجاهدین خلق ارتش خصوصی آمریکا در ایران بود. سازمان با برنامه‌ریزی قبلی، اسلحه جمع می‌کرد و پیش از ۳۰ خرداد مجاهد تروریستی داشت.

وکیل منافقین در دادگاه مطرح کرد: جرائم مجاهدین در پیش از انقلاب را بررسی کنید

یکی از وکلای اعضای سازمان مجاهدین خلق در دادگاه گفت: وکلای شکات حق ورود غیررسمی و دادن انتساب جدید به پرونده را ندارند. قاضی دادگاه در پاسخ گفت: طبق ماده ۳۴۱ قانون کیفری، دادگاه تکلیف دارد نسبت به ادعاهای صورت‌گرفته تحقیقات انجام دهد و استمرار جرم در قبل از انقلاب را که در کیفرخواست به آن توجه نشده نیز بررسی کند. قاضی در پایان بیان کرد جلسه بعدی دادگاه در تاریخ ۲۸ فروردین ۱۴۰۳ برگزار و اظهارات استماع خواهد شد و درباره رفع نقص‌ها و تکمیل تحقیقات اقدامات لازم را انجام خواهیم داد. تمام افرادی که در داخل ایران و خارج از ایران سکایتی دارند و از اقدامات منتسب به این گروه شکایت دارند، به دادسرا عمومی و انقلاب تهران یا به شعبه یازدهم کیفری یک استان تهران مراجعه کنند و اگر ادعا یا شکایتی دارند به این دادگاه ارائه دهند.

خبر برگزیده

سخنگوی دولت در نشست هفتگی خود و در پاسخ به «شرق»:

حمله اخیر آمریکا نقض حاکمیت ملی عراق است

شرق: علی بهادری جهرمی، سخنگوی دولت، در نشست خبری روز گذشته خود، از مجلس خواست که خط قرمز رشد اقتصادی هشت درصدی و جلوگیری از افزایش تورم را رعایت کند. دبیر هیئت دولت در پاسخ به پرسشی درباره برنامه دولت در رفع ناترازی بودجه، در نشست خبری خود با خبرنگاران رسانه‌ها گفت: طبق گزارش سازمان برنامه و بودجه ناترازی‌ها به دلیل تغییرات مجلس در لایحه بودجه انجام شده که منابع لازم برای آن دست‌کم ۴۰۰ همت برآورد شده که عدد بسیار بالایی است و به نوعی شاکله کلی بودجه را تحت تأثیر قرار داده است؛ یعنی حدود یک‌پنجم بودجه با مصارفی مواجه شده که منابعی برای آن در نظر گرفته نشده است. علی بهادری جهرمی، سخنگوی دولت، در پاسخ به سؤال «شرق» مبنی بر اینکه با توجه به تأکید رهبری درباره توجه به بخش خصوصی، دولت دراین‌باره چه برنامه‌ای دارد؟ گفت: هم در لایحه بودجه هفتم توسعه در مواد مختلف ۴ و ۵ و ۱۵ و ۲۰ به‌صراحت درباره سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و سازوکارهای حمایت از بخش خصوصی تأکید شده است. او ادامه داد: پیش‌ازاین هم فعالیت‌هایی داشته‌ایم و محورهای اصلی فعالیت‌مان درباره شرکت‌های دانش‌بنیان یکی از الگوها و نمادهای بخش خصوصی بوده است که هم تعداد شرکت‌ها، هم تعداد قراردادهای، هم حجم قراردادهای و هم عدد قراردادهای افزایش درخورتوجهی داشته است. بهادری جهرمی تأکید کرد: تا پیش از این در حوزه صنعت فضایی فقط مجموعه‌های نظامی فعال بودند؛ اما در این دولت، برای اولین بار مطابق سند توسعه، تعالی بخش خصوصی هم در صنعت فضایی فعال شده است. سخنگوی دولت تأکید کرد: در نمایشگاه صنعت فضایی که به‌تازگی برگزار شد، نماینده بخش خصوصی هم حضور داشت و از این بابت اظهار خوشحالی کرد که مسیر برای‌شان هموار شده است. در حوزه‌های دیگر ازتیر اثر مثل برق، نیرو و وزارتخانه‌های مختلف به‌ویژه طبق آیین‌نامه‌های حمایتی، سال گذشته ۱۲ مصوبه در دولت برای حمایت از صنعت دانش‌بنیان و اشتغال مولد در این حوزه‌ها تصویب شد. بهادری جهرمی همچنین در پاسخ به سؤال دیگر «شرق» مبنی بر اینکه با وجود روابط نزدیک جمهوری اسلامی ایران با دولت عراق، آیا درباره حملات آمریکا در عراق و سوریه دولت عراق به ایران اطلاع داده بود یا خیر؟ چراکه دولت آمریکا مدعی شده بود این موضوع را به دولت عراق اطلاع داده است، اظهار کرد: برخلاف ارتش تروریست آمریکا که ۷۵۰ پایگاه نظامی در سراسر دنیا دارد، جمهوری اسلامی هیچ پایگاه نظامی‌ای در هیچ‌کجای دنیا ندارد. او ادامه داد: ما مواضعی در عراق و سوریه نداریم؛ بلکه به دعوت این دولت‌ها یک‌سری مستشاران ما در عراق و سوریه حضور دارند. بهادری جهرمی تأکید کرد: حمله آمریکا نه به مواضع جمهوری اسلامی؛ بلکه به کشور عراق بوده است که نقض حاکمیت ملی عراق است و ما این اقدام را محکوم می‌کنیم. او اضافه کرد: این موضوع به‌شدت محل سؤال و تأمل است که چرا محل‌هایی مورد محکم قرار گرفته که از پایگاه‌ها داعش مورد حمله قرار می‌گرفت؟ سخنگوی دولت در ادامه اظهار کرد: نکته بعد اینکه هم‌زمان با حمله آمریکا داعش هم حمله‌هایی را به موازات انجام داد که خیلی عیان بود. پیش‌ازاین مقامات آمریکایی اظهار می‌کردند که داعش متولد ایالات متحده است؛ اما این کار دیگر خیلی عیان هماهنگی بین پدر و فرزند در عملیات‌های تروریستی و اقدامات نقض حاکمیت ملی کشورها را نشان داد. دبیر هیئت دولت تأکید کرد: ما این اقدامات را محکوم می‌کنیم و در کنار ملت و دولت عراق همان‌طور که از قبل ایستاد بودیم، می‌ایستیم.

یادداشت

دیپلماسی ناخوش آب

فرشید عابدی، روزنامه‌نگار: اکوسیستم سیاست و تالاب هامون بیش از دو دهه از خشک‌سالی، سوءمدیریت منابع آبی و خشک‌سالی صنعتی حاصل از سدسازی‌های کشور همسایه، دوست و برادر (افغانستان) آسیب‌دیده و نبود دیپلماسی فعال، نبود دغدغه کافی دولتمردان، رویکردهای پیچیده و درهم‌زدن‌های دیپروپلیتیک‌ی افغانستان و ضعف جامعه مدنی موجب شده که جامعه سیاست چمن رویکردی را به‌صورت ناخودگاه بپذیرند. تشکیل‌شدن کمیساریای آب هیرمند در وزارت نیرو به مدت ۱۷ سال، مواضع ضعیف ایران در قبال سدسازی‌های افغانستان، نادیده‌گرفتن موضوع حقایق در معاهده سه‌جانبه ایران، هند و افغانستان و ضعف آران در حوزه دیپلماسی آب و محیط زیست بارزترین مثال‌هایی است که نشان از نبود دغدغه در رویکرد دولت‌های مختلف داشته و دارد. دولت سیزدهم در مقام شعار سعی دارد وجهه ایدئالی از خود نشان دهد. مسئله حقایق هیرمند بارها ازسوی مقامات مختلف دولت ازجمله رئیس دولت مطرح شده و ابراهیم رئیسی هر بار دستوراتی را خطاب به وزرای خارجه و نیرو صادر کرد، اگر سفر بدون دستاورد وزیر نیرو به افغانستان را فاکتور بگیریم، سایر مواضع دولت در حد شعار بوده و هیچ‌گاه جامه عمل نبوشیده است؛ برای مثال می‌توان به هشدار رئیس‌جمهور به طالبان اشاره کرد موضع ضعیف غالب نمایندگان سیستمان‌وبلوچستان در قبال حقیقت‌های ایران از رخدخانه هیرمند یکی از علت‌های اصلی عملی‌نشدن وعده دولت در حوزه دیپلماسی آب است. عدم پیگیری مستمر، مامشات با وزرای مربوطه از قبیل اقطاع مشروط و بسنده‌کردن به یک نقط آن‌هم به خاطر آرام‌کردن افکار عمومی باعث شده وعده‌های دولت در این زمینه از شعار فراتر نرود. نمایندگان مجلس در مصاحبه‌ها و نطق‌های خود بر ضرورت استفاده از اهرم‌های فشار و مطرح‌کردن این مهم در شورای عالی امنیت ملی سخن به میان می‌آوردند اما یا توان جایزنی درباره تحقق این مهم را ندارند یا اینکه یقین دارند که وعده‌های دولتی به خاطر یک سری ملاحظات از قبیل اهمیت تراز تجاری با افغانستان در شرایط تحریم هیچ‌گاه محقق نمی‌شود. دو دهه خشک‌سالی یا شبه‌خشک‌سالی باعث شده تا عامه مردم این وضعیت را باوجود ازبین‌رفتن کشاورزی، دامداری، محیط زیست و معیشت‌شان بپذیرند، این مسئله موجب شده تا مطالبه مردم درباره حقایق رودخانه هیرمند از دولتمردان نسبت به سایر استان ضعیف‌تر باشد. اهالی سیستان، تابستان سختی گذراندند و تابستان سخت‌تری را پیش‌رو خواهند داشت، به دلیل عدم ورود آب به چاه‌نیمه‌ها، بحران تأمین آب شرب سالم، عدم آب‌گیری پهنه تالاب هامون و دستکاری‌های انسانی مانند احداث کانال حدود ۲۵کیلومتری در بستر تالاب و متعاقب آن افزایش میزان گرد و غبار، معضلاتی ست که دامنگیر سیستان‌ها شده است. روز جهانی تالاب‌ها سالانه در تاریخ دوم فوریه برگزار می‌شود. هدف از برگزاری روز جهانی تالاب‌ها، افزایش آگاهی جهانی درباره نقش حیاتی تالاب‌ها برای مردم و سیاره است. اداره‌کل حفاظت محیط‌زیست سیستان‌وبلوچستان باوجود تالاب‌های خشک بین‌المللی هامون و تالاب جازموریان، هیچ برنامه‌ای برای جلب توجه مجامع بین‌المللی در این روز ندارد ک ندیده است و صرفاً به برگزاری جلسه با فعالان این حوزه و حضور در میان هامون نشینان بسنده کرد. نزاع آب بین منطقه‌ای که ترکیه، اسرائیل و افغانستان با همکاری هم‌بیمانان علیه همسایگان خود آغاز کردند، علاوه بر به مخاطره‌انداز امنیت آبی و غذایی موجب تهدیدات زیست‌محیطی از جمله افزایش میزان گرد و غبار شده است، افغانستان علاوه بر سدسازی در حوضه آبریز هیرمند که منجر به افزایش معضل گرد و غبار در حوزه سیستان و پاکستان شده، تأثیرات زیست‌محیطی احداث دو فاز کانال قوش‌تپه علاوه بر تأثیرگذاری بر امنیت آبی و زیست‌محیطی بر کشورهای آسیای مرکزی، شمال شرق ایران را ممول از کرد و غبار خواهد کرد.